

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

ГОЛОВИ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

28.04.2017 № 290

Про забезпечення в області найкращих
інтересів дитини в умовах реформи
системи інституційного догляду
та виховання дітей

Згідно зі статистикою, Україна має одну з найбільших в Європі кількість дітей, які перебувають у різних інституційних закладах, – 1,5% всього дитячого населення країни. Європейські сусіди України або проводять успішно, або вже завершили процес деінституціалізації догляду за дитиною. У Польщі, Угорщині, Румунії, Молдові відсоток вихованців інтернатних установ складає не більше 0,5% дитячого населення.

У межах реформи з децентралізації влади в Україні та передачі повноважень і ресурсів на місцевий рівень існує реальний шанс змінити систему інституційного нагляду за дітьми та зробити крок у бік скасування колективного виховання дітей, позбавлених батьківської уваги.

Реформа в Україні запланована на 10 років. У результаті її впровадження частина інтернатів залишиться, але в кожному з них житиме не 100 – 300 дітей, а 6 – 12. За розрахунками, через 10 років в Україні в інтернатах перебуватиме не більше 30 тис. дітей (на сьогодні – 106 000 дітей, з яких по області – близько 4000 дітей, і лише 8% з них (по області – 4,6%) є сиротами або позбавленими батьківського піклування. Решта дітей в інтернатах мають батьків).

За оперативними даними, в області в закладі системи охорони здоров'я виховується 71 дитина, в закладі соціального захисту – 102 дитини, в закладах системи освіти – 3705 дітей. Найменше в інтернатних закладах перебуває дітей з Верхньорогачицького (2), Великолепетиського (9) та Нововоронцовського (10) районів, а найбільше – з м.Херсона (651), Генічеського (186) та Олешківського (103) районів.

Результати аналізу якісного складу учнів інтернатних закладів системи освіти свідчать про перевагу територіального принципу влаштування дітей, а не реальної потреби (причини або діагнозу) такого влаштування.

Так, із 250 вихованців Генічеської санаторної школи-інтернату для дітей з порушеннями системи травлення 147 дітей з Генічеського району і 49 – з Новотроїцького, а з інших 13 районів влаштовано лише до 3 – 4 дітей. Зі 111-ти вихованців Старозбур'ївської санаторної школи-інтернату, де оздоровлюються діти, схильні до захворювань на туберкульоз, 73 дитини з Голопристанського

району, з інших 9 районів влаштовано лише до 5 дітей. Із 201 учня Львівського навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа-інтернат I ступеня – спеціалізована школа-інтернат II - III ступенів» 154 обдаровані дітнини – це мешканці Бериславського району (в основному із сел Львове та Ольгівка) і лише 47 з 8 районів.

Головне завдання реформи – попередження потрапляння дітей до інтернатних закладів, а також враховуючи, що на сьогодні більшість дітей в установах мають біологічних батьків, – створення всіх умов для того, щоб діти могли повернутися в родину.

На поточному етапі процесу деінституціалізації головним є не питання закриття інтернатних установ, а підтримка дітей та сімей, які їх виховують. Саме голови райдержадміністрацій, міські голови та голови об'єднаних територіальних громад відповідальні як керівники органів опіки і піклування за кожен дитину, яка мешкає на підпорядкованих територіях. Значна кількість дітей потребує повернення з інтернатів у сім'ю, але для цього в територіальних громадах мають бути певні служби і фахівці, які зможуть допомогти батькам вирішити їх проблемні питання й усунути причини, які спонукали до того, що вони віддали дитину до інтернатного закладу.

Потребує активізації інформування населення області стосовно належного виконання статей 11 та 12 Закону України «Про охорону дитинства», де наголошено, що сім'я є природним середовищем для фізичного, духовного, інтелектуального, культурного, соціального розвитку дитини, її матеріального забезпечення і несе відповідальність за створення належних умов для цього; виховання в сім'ї є першоосновою розвитку особистості дитини, предметом основної турботи та основним обов'язком батьків.

Слід також відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 травня 2013 року № 419-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Національної стратегії профілактики соціального сирітства на період до 2020 року» та наказу Міністерства соціальної політики України від 12 листопада 2015 року № 1101 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо підготовки дитини до повернення в біологічну сім'ю після тривалого перебування в інтернатному закладі/установі» активізувати роботу щодо захисту прав дітей на сімейне виховання, які тривалий час виховуються в інтернатних закладах області за заявою батьків.

Потребує розвитку одна із сучасних форм допомоги сім'ї у контексті деінституціалізації – патронат, який включає в себе ряд завдань для поліпшення функціонування родини. Проте ця послуга нова і Херсонщина є однією з пілотних областей з питань розвитку патронатних сімей. Фінансування зазначеного пілотного проекту буде здійснюватися за рахунок коштів державного бюджету. На теперішній час Херсонським обласним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді забезпечується навчання тренерів щодо створення та функціонування патронатних сімей і підготовки патронатних вихователів.

Враховуючи викладене, з метою подальшого забезпечення в області прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, керуючись

статтею 6, пунктом 6 частини першої статті 13, пунктом 1 статті 22, пунктом 1 частини першої статті 39, частиною першою статті 41 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»:

1. Затвердити план заходів щодо забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах реформи системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 рік (далі – план заходів), що додається.

2. Структурним підрозділам обласної державної адміністрації, районним державним адміністраціям, відповідальним за виконання плану заходів, а також рекомендувати міськвиконкомам міст обласного значення та об'єднаним територіальним громадам до 01 жовтня 2017 року та 01 квітня 2018 року інформувати службу у справах дітей обласної державної адміністрації про стан його реалізації для узагальнення.

3. Службі у справах дітей обласної державної адміністрації забезпечити узагальнення інформації стосовно виконання плану заходів та надавати її обласній державній адміністрації до 20 жовтня 2017 року та до 20 квітня 2018 року.

4. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника голови обласної державної адміністрації Чабана В.І.

Голова обласної
державної адміністрації

А.А.Гордєєв

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови

обласної державної адміністрації

28.04.2017 № 290

ПЛАН ЗАХОДІВ

щодо забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах реформи системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 рік

1. Розглянути за участю представників громадськості на засіданнях колегій райдержадміністрацій, виконкомів міських рад міст обласного значення питання щодо забезпечення найкращих інтересів дитини в умовах реформи системи інституційного догляду та виховання дітей.

*Райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення
(за згодою), об'єднані територіальні
громади (за згодою)
До 01 липня 2017 року*

2. З метою формування громадської думки щодо необхідності реформи системи інституційного догляду та виховання дітей провести просвітницьку роботу з питання актуальності деінституціалізації, пропаганди національного усиновлення, сімейних форм виховання дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, патронату для дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, а саме забезпечити:

- проведення з родинами, які влаштували дітей на виховання до інтернатних закладів, роз'яснювальної роботи щодо переваг сімейного виховання;
- організацію ряду теле- та радіопередач, репортажів, марафонів, присвячених сімейним цінностям;
- інформування мешканців районів та міст області із зазначеного питання через теле- та радіоканали, друковані засоби масової інформації.

*Райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення
(за згодою), об'єднані територіальні
громади (за згодою)
До 01 серпня 2017 року*

3. Організувати проведення ефективної підготовки вихованців до реінтеграції у біологічні родини або інші форми сімейного виховання.

*Департаменти обласної державної
адміністрації: соціального захисту
населення, охорони здоров'я,
управління освіти, науки та молоді обласної
державної адміністрації,*

*обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді,
служба у справах дітей обласної державної адміністрації, райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення
(за згодою), об'єднані територіальні громади (за згодою)
Протягом 2017 року*

4. Активізувати профілактику та своєчасне виявлення фактів бездоглядності, безпритульності, бродяжництва серед дітей, невиконання батьками їхніх прав стосовно дітей.

*Служба у справах дітей
обласної державної адміністрації,
райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення
(за згодою), об'єднані територіальні громади (за згодою)
Протягом 2017 року*

5. Сформувати та надати для опрацювання до служби у справах дітей обласної державної адміністрації списки дітей, які за заявою батьків влаштовані до інтернатних закладів області системи освіти, охорони здоров'я та соціального захисту, із зазначенням терміну та причин їх влаштування до закладу.

*Департаменти обласної державної адміністрації: соціального захисту населення, охорони здоров'я, управління освіти, науки та молоді обласної державної адміністрації
До 05 травня 2017 року*

6. Створити робочу групу, включивши до її складу представників служби у справах дітей обласної державної адміністрації, Департаментів обласної державної адміністрації: охорони здоров'я та соціального захисту населення, обласного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, з метою вивчення підстав тривалого перебування в інтернатних закладах системи освіти дітей за заявою батьків.

Узагальнену інформацію (за погодженням зі службою у справах дітей обласної державної адміністрації) надати до обласної державної адміністрації.

*Управління освіти, науки та молоді
обласної державної адміністрації
До 10 травня 2017 року*

7. Сприяти поверненню, у разі можливості, вихованців, влаштованих до інтернатних закладів за заявами батьків, до біологічних родин та влаштування їх на навчання до загальноосвітніх навчальних закладів (за потреби – із застосуванням інклюзивного навчання).

*Райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення
(за згодою), об'єднані територіальні
громади (за згодою)
До 01 вересня 2017 року*

8. Забезпечити охоплення інклюзивною освітою дітей, які потребують особливої уваги, за місцем проживання родин таких дітей.

*Управління освіти, науки та молоді
обласної державної адміністрації
Протягом 2017 року*

9. Продовжити роботу щодо популяризації патронату над дитиною як тимчасового догляду, виховання та реабілітації дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин. Забезпечити підготовку патронатних вихователів.

*Обласний центр соціальних служб для сім'ї,
дітей та молоді, райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення
(за згодою), об'єднані територіальні
громади (за згодою)
До 01 липня 2017 року*

10. Забезпечити виявлення та ідентифікацію дітей, які є вихованцями інтернатних закладів, батьки яких ухиляються від виконання батьківських обов'язків. Встановити зазначеним дітям статус позбавлених батьківського піклування та влаштувати до сімейних форм виховання.

*Райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення
(за згодою), об'єднані територіальні
громади (за згодою)
Протягом 2017 року*

11. Вживати заходів щодо:

- посилення ролі місцевих органів виконавчої влади у реалізації на відповідній території державної політики з питань соціального захисту дітей;
- забезпечення неухильного виконання Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» в частині запровадження норми про надання прав юридичної особи службі у справах дітей та її укомплектування кадрами з урахуванням того, що штатна

чисельність працівників районних, міських, районних у містах служб у справах дітей устанавлюється з розрахунку один працівник служби не більше ніж на одну тисячу дітей, які проживають у районі, та не більше ніж на дві тисячі дітей, які проживають у місті, районі в місті, штатна чисельність працівників служб у справах дітей виконавчих органів сільських, селищних рад відповідних територіальних громад встановлюється з розрахунку один працівник служби не більше ніж на одну тисячу дітей, але не менше одного працівника на об'єднану територіальну громаду;

- збереження та розвитку мережі центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; введення посад фахівців соціальної роботи.

*Служба у справах дітей
обласної державної адміністрації,
обласний центр соціальних служб для сім'ї,
дітей та молоді, райдержадміністрації,
міськвиконкоми міст обласного значення (за
згодою), об'єднані територіальні громади
(за згодою)
Протягом 2017 року*

Заступник голови
обласної державної адміністрації

В.І.Чабан